

70 let Vysoké školy chemicko-technologické v Praze

Toto číslo Chemických listů je věnováno 70. výročí existence Vysoké školy chemicko-technologické v Praze. 70 let v životě člověka je poměrně dlouhý čas, v životě univerzity je to doba docela krátká, obzvláště pokud se podíváme na tradici evropského univerzitního vzdělávání. V čísle najdete příspěvky, které se vrací k historii školy, resp. jejích součástí. Bez pohledu do minulosti nemůžeme řádně stavět přítomnost pro lepší budoucnost. Naše kroky přítomné mají být orientované ambiciózní vizí do budoucna, přitom však realisticky založené především na událostech posledních let. V sledu minulých událostí na VŠCHT Praha i jejich předchůdkyních lze nalézt poučení v několika liniích, které provázejí pražskou, potažmo českou vysokoškolskou technickou chemii a na ní navazující obory včetně potravinářských již po několik staletí. Dovolím si tudíž načrtnout několik takových linií.

První z těchto linií jsou mimořádné, národně i mezinárodně **proslulé osobnosti školy**, profesori a docenti, kteří po celou historii utvářeli charakter školy. I do budoucna potřebuje škola ke svému rozvoji osoby odborně mimořádně zdatné, s mezinárodními zkušenostmi, přitom oddané škole, jejím odborným disciplínám, výzkumu i vzdělávání, orientované a zároveň uznávané ve světovém odborném dění. Klíčové osobnosti školy byly obvykle spjaté jak s průmyslovým rozvojem českých zemí, tak i se špičkovým základním akademickým výzkumem. Je velmi důležité propojovat základní a aplikovaný výzkum a hledat nová průmyslová řešení pro malé i velké firmy nejen u nás, ale i v zahraničí. Ukazovalo se v minulosti, je zřejmé v současnosti a nutné pro budoucnost, že tvůrčí osobnosti školy úzce spolupracují s kolegy z jiných škol, z ústavů Akademie věd, z průmyslových podniků i předních zahraničních institucí. Otevřenost vnějším podnětům je klíčová pro renomé školy. Specifickým úkolem managementu školy je podpora akademických pracovníků i studentů v jejich férovosti, otevřenosti, přemýšlivosti a kreativitě včetně transferu znalostí a technologií k praktickému komerčnímu využití.

Druhou důležitou linií je **prostorové a materiální zajištění** aktivit univerzity. Nedostatek prostor a jejich době nevyhovující úroveň se v historii instituce objevují opakovaně. I dnes narážíme na prostorové i investiční limity omezující žádoucí rozvoj školy, ať již z pohledu zakládání nových výzkumných skupin, podmínek pro vzdělávání, či zázemí pro studenty a zaměstnance školy. V těchto parametrech se jen stěží můžeme srovnávat s univerzitami vyspělých zemí Evropy či USA a Kanady, ale i s dynamicky se rozvíjejícím vysokým školstvím v řadě zemí, které mnohdy mylně pokládáme za méně rozvinuté. Doufejme, že se podaří v dohledné době naplnit vize generelu školy, vyřešit rekonstrukce historických budov, vestavbu ve vnitrobloku budovy Technická 3, plně využít nedávno pořízenou budovu v Jankovcově ulici v Holešovicích i vybudovat budoucí době odpovídající vzdělávací a další infrastrukturní zázemí v plánované novostavbě na Vítězném náměstí. Škola přesáhla hlavní město Prahu a rozvíjí se v Kralupech nad Vltavou aktivitami Technopar-

ku, v Záluží u Litvínova spoluprací s Orlen Unipetrol a, doufejme, i s dalšími chemickými firmami Ústeckého kraje, má své centrum CirkTech v Čížkovicích na Lovosicku a novou příležitostí je spolupráce s Karlovarským krajem a chemicko-energetickými firmami v něm, obzvláště na Sokolovsku. Bez kvalitního soudobého infrastrukturního zázemí jen stěží přilákáme špičkové vědce s mimořádnými projekty. Nemluvě o riziku, že nedostatečnou investiční aktivitou ztratíme i současné akademické pracovníky a doktorandy.

Třetí a z hlediska účelu školy zásadní linií jsou pregraduální **studenti, doktorandi a post-doci**. Vysoká škola by zcela postrádala smysl bez studentů a dalších mladých talentů. Studium na VŠCHT Praha i na jejich předchůdkyních nikdy nebylo snadné a jistě tomu tak ani v budoucnu nebude. Náročnost vzdělávání včetně nezbytné účasti na výzkumu a inovacích však musí dávat studentům hluboký smysl. Úspěšná kariéra, ať již v komerční, akademické, nebo veřejné sféře, je jen těžko dosažitelná bez pevných základů kvalitního vzdělání. Charakter školy, kde se hlásíme k „rodinnému“ typu školy s úzkou spoluprací studentů a akademiků, určuje i **společenský život** školy. Řada kulturních spolků a jimi pořádané akce mají dlouhou tradici, mnohé se zrodily v posledních několika letech. Rozvíjí se sportovní aktivity studentů. Toto vše patří k univerzitnímu prostředí, byť relativně malé technicky zaměřené školy. VŠCHT Praha tyto aktivity podporuje, ale jejich budoucnost je především v rukou nadšenců, kterým záleží na sounáležitosti školní komunity.

VŠCHT Praha by nebyla, tam kde je, bez entuziasmu, pracovitosti a oddanosti řady předchozích generací chemiků, technologů, akademiků i studentů během několika staletí. Cesta rozvoje školy mnohdy nebyla „procházkou růžovou zahradou“. Naši předkové museli zdolat řadu překážek v různých těžkých dobách. Díky jejich úsilí je škola významnou a respektovanou institucí. Je na nás, abychom se jejich příběhy inspirovali, uměli odvážně překonávat všelijaké svízele a přispěli k dalšímu věhlasu VŠCHT Praha jako pevné součásti českého i mezinárodního vysokoškolského a výzkumného prostředí.

Přejme nejen jubilující VŠCHT Praha, ale i všem chemikům i nechemikům čtoucím Chemické listy mnoho výzkumných úspěchů, radosti z vlastní práce i z informací zprostředkovaných Chemickými listy. Quod bonum, felix, faustum, fortunatumque sit.

Pavel Matějka

- Matějka P.: Chem. Listy 116, 565 (2022).
- <https://doi.org/10.54779/chl20220565>

